

Voorzitter KVO-senioren Herman Crabeels is een goedmenende maatschappijmens

Ook bij sjosjes huizen christenen

Met zijn neus tegen het zeesop geboren, is Herman Crabeels wel heel zijn leven een maatschappijmens gebleven. Hij was huismeester-opvoeder bij het HTI toen hij zich het lot van de ASO-jongeren aantrok en 20 jaar KVO-kantinehouder werd om in de winter van het leven de senioren van het Albertstadion nabij te staan. Zingt tenor Herman over Oostende met zijn strand, water en schepen... dan is hij eveneens de vreedzame tuinier die heel wat groenten voor moeders soep kweekt. Op de foto pronkt Crabeeltje nog niet aardig met zijn 4 kg wegende courgette.

Omzeggens op de slp geschoven van opa's „Scheepswerf Crabeels Edmond & Zonen” op 29 december 1935, gaf die harde komaf steenbok Herman wel altijd rug-gengraat om onvervaard het grote leven aan te kijken. Onderofficier tijdens zijn militaire dienst, werd hij na zijn afzwaai huis-meester-opvoerder in het Oostendse Hoger Technisch Instituut. Met de jaren ont-popte Herman Crabeels zich tot een *maat-schappijmens* die wel altijd iets over had voor zijn naasten en deelnam aan mani-festaties waar de goedmoedige homo sa-piens bij betrokken was. Tenor in het zangkoor ijverde Herman voor de H. Har-tebond en evenzo voor de parochiale bi-bliotheek van de Konterdam. Bij het Maria-kerkse Sint-Vincentius helpt hij noodlijden-den opsporen, trekt wekelijks één dag de Poverelloschort aan om patatten te schil-len en groenten proper en etensklaar te maken. Tenslotte is Herman al zes jaar voorzitter van KVO-Seniorenclub met 300 leden. Wablief !

Een brave kleuter die niet bang was om af en toe eens stout te zijn, kortom een normale jongen van vlees, bloed en ondeugendheden, dat was Herman Crabeels : „Ik zie de schepen nog staan in de *slip* en de mensen errond die de boten zeevaardig maakten. Om en rond de werf lagen stapels bomen — via de spoorweg aan het Konterdambruggetje afge-leverd ! — te drogen, die mits een enorme boomzaag tot planken dienden verwerkt.”

Oostendse scheepsbouw had goede oorlogsjaren

Dagen waarin havenstad Oostende niet arm was aan scheepsbouwers. Wie herin-tert zich Seghers en Béliard Crighton niet... Of Panesi aan de *derde bassin* die vandaag het stadhuis zouden naasten ! „Tijdens de oorlog hadden scheepswerven een wel heel goede kant : bij het afwerken van schepen was er telkens enorm veel houtafval. Ja, soms

meer afval dan nuttig materi-aal ! Dat werd toen als bran-ding verkocht, zodat heel veel mensen het in de barre winter-tijden thuis knusjes warm kon-den houden.”

— **Ook werk tijdens oorlogsjaren...**

— **Herman :** „Er werden enorm veel kleine, met motor aangedreven vissersschepen gemaakt. Ik denk dat er wel om de drie maanden een boot werd afgeleverd. In een tijd dat pure handenarbeid nog hoogtij vierde, stelde Crabeels & co veel mensen tewerk.”

— **Toch kon men een faillissement niet ontkomen...**

— **Herman :** „Tijdens de be-zetting werden geen belastingen betaald... Iets wat men na de oorlog niet vergeten was, toen vele miljoenen dienden betaald. Ik beschuldig niemand, maar vind het alleen maar spijtig dat de administra-tie tijdens de oorlog zo hope-loos mankliep. Iets waarvoor heel wat nietsvermoedenden na de oorlog moesten opdraai-en.”

— **Failliet in 1953 niet zowat de voorloper 'over de kop gaan' Oostendse haven en koninginnestuk RMT ?**

— **Herman :** „Dat kan... al mag niet onderschat worden dat de scheepsbouw op zeker moment overschakelde op

ijzeren boten, zodat de houten constructies er langzaam maar zeker *gelegen* hadden. Vortrekker van het ijzer was geboor Béliard Crighton."

Met vader palingen peuren

Moeder Clara Germonprez kwam van Eernegem uit een gezin van 11 kinderen en was, samen met tweelingzuster Germaine, de oudste. Haar moeder overleed bij de geboorte van Frieda, die het overleefde. Herman had een zeer goede relatie met moeder Clara, die perfect werkkraft en goedheid in zich verenigde, als pittige sopraan Vlaamse

liedjes en kerkwijsjes zong... en waanzinnige fan was van Rocco Granata.

Vader Camille was een eenvoudig mens die, net als moeder, een tamelijk kaartje kon leggen. „Ik ging vaak mee met vader om paling te peuren, in het dok waar de scheepswerf gelegen was. Peuren is een vorm van vis vangen zonder haak en zonder dobber. Kwestie van op het goede moment heel rap boven te halen. Je moet gewoon voelen als je beet hebt. Dat gebeurde 's avonds in de donkerte. Een paar uurtjes peuren was goed voor een half emmertje paling!”

Op zeker ogenblik is het gezin Gistelwaarts getrokken, waar moeder trouwens „Het Vlaams Huis” zou runnen. Nadat Herman op de Konterdam bij de nonnen zijn kleuterjaren

sleet, zou hij vervolgens in de Godelievestede zijn lager onderwijs verderzetten. Na de bevrijding is het gezin Cra-beels naar Oostende getrokken, langs de Sasse Albertlaan rechtover de Ibis. Moment om naar het Oostendse O.L. Vrouwcollege te gaan.

— **Wiskunde, opstel, sport, kunst?**

— **Herman** : „Ik kon vrij goed mijn gedachten in een opstel weergeven. Als afstandsloper verdiende ik mijn atletiekstrepen bij toenmalige kleppers als de gebroers Kerger en persoonlijkheden als Piet Bultiauw en voetbalde ook een tijdje. Over clergé Jos Verhelle wil ik kwijt dat het een buitengewoon mens was, waar veel mensen een voorbeeld aan zouden kunnen nemen. Zijn menszijn reikte ge-

wis verder dan zijn priesterge-
waad..."

In zijn collegetijd was Herman als jobstudent vier jaar te-
legrambesteller: „De tijd dat
je als 14-jarige al mocht wer-
ken.

Officieren worden uit hoger onderwijs gepuurd...

Voordien moest een klein exa-
men afgelegd. Wat een ver-
schil met de huidige tijd, waar
de studentikoze werklustige
dat en ginder niet mag doen!
Ik verdiende toen zowat
1.000 fr. in een maand... maar
kreeg nogalwat drinkgeld.
Fooien die naar het schijnt
vandaag helemaal zijn wegge-
vallen."

Tijdens zijn legerdienst was
Herman Crabeels één van de
twee pubers uit *het middelbaar*
die moest optornen tegen de
180 uit *het hoger* die bekwaam
werden geacht officier te wor-
den. Zodoende is hij over 18
maanden dienstplicht één jaar
officier geweest. Om toegela-
ten te worden tot de officieren-
school moest je minstens mid-
delbaar onderwijs gelopen
hebben.

— Was dit niet discrimine-
rend tegenover verdienstelij-
ken uit het lager onderwijs?

— Herman: „De tendens
groeit om meer waarde te
hechten aan bekwaamheid.
Men ziet in dat een diploma
niet altijd zekerheid biedt om
het ver te schoppen. Ik stond
heel mijn leven in het onder-
wijs en zag zagezegde zwakke
studenten het ver brengen, ter-
wijl sterkeren nauwelijks een
stap verder geraakten. Geluk-
kig maar, zou ik zeggen."

— Dan word je HTI-huis-
meester-opvoeder...

— Herman: „Omdat ik me
met van alles kon bezighouden
— chiro, zangkoor en kerk-
ganger! — had ik wel een
stapje voor bij collegedirecteur
Arsène Caron. Relatie die een
vrijgeleide bleek voor een post
in het Oostendse Hoger Tech-
nisch Instituut. Huismeester-
opvoeder hield in dat ik biblio-
thecaris werd. We begonnen
ooit met 5.000 boeken om,
jaar na jaar, op te klimmen tot
een totaal van 40.000 techni-
sche boeken en aanvullende
120 technische tijdschriften.
Een unicum in Vlaanderen!"

— HTI-directeur Maes ver-
diende een standbeeld?

— Herman: „Irené gaf het
technisch onderwijs in heel
Vlaanderen nogal een vlucht.

Hij kwam uit het Diksmuidse
Esen, had een onverzettelijke
wilskracht en ging voor nie-
mand uit de weg. Een keikop
in de goede betekenis van het
woord... maar een gedenk-
teken waard! In die dagen
was Karel Demeester, de *wit-
ten*, de antipode: de goedheid
zelf... maar een sloddervos die
het geenszins op punctualiteit
had begrepen en gestadig zijn
sigarettenas op zijn soutane
liet vallen..."

CVP'er kreeg van blauwe Jeanne een klinkende 'tot'

Voorzitter van de 300 leden
tellende KVO-Seniorenclub,
was Herman Crabeels jaren-
lang CVP-minded. Als Sas-
se-naar kende hij Julien Goekint,
toentertijd zoon van een kleine
drukkersbaas: „In mijn jonge
jaren was ik wel ambitieus om
in de politiek te gaan. Toen
Stene door Oostende werd in-
gepalmd, versmoorde mijn po-
litieke ambitie in de bodemlo-
ze fusieput. Toen de CVP me
vroeg welke richting ik zou
kiezen: voor de middenstand,
de boeren, of de werknemers
antwoordde ik *niet voor één
soort mens te zijn, maar wel
voor iedereen!* Uitspraak
waarmee ik mijn eigen CVP-
graf dolf..."

— Goede en slechte kanten
van kaloterij?

— Herman: „Na heel mijn
leven in dit milieu te hebben
gefrequentieerd, vind ik wel
dat de christelijken een tame-

lijk groot gedacht van zichzelf
hebben. In de zoveel jaren dat
ze baas waren in België, hiel-
den ze zo weinig rekening met
de andere mensen. Gelukkig
maar belandden we in een an-
dere tijd. Mocht het ooit zover
komen dat het gedaan is met
socialisten, liberalen en kalot-
ten... en *democraten* in de
ruimste zin van het woord mo-
gen instaan voor het bestuur
van stad en land!"

— Jeanne Pauwelyn, ooit
dichtbij gebuur...

— Herman: „We waren
goede vrienden, ook al stemde
ik nooit voor haar. Iets wat
Jeanne wist. Dé Oostendse
blue lady kwam — toen haar
partijgenoot Grootaert minister
van Onderwijs was — ooit
eens tussen voor een werkloze
kozijn-leraar van mij. Toen
heb ik wel voor Pauwelyngsje
gestemd. Buitenkomend uit
het stemlokaal stapte ik naar
haar toe en zei het. Ik kreeg
nogal een klakker van een *tot*
op mijn kaak!"

— Ouder worden, is dat een
'merde'?

— Herman: „He-le-maal
niet! Ben zeer gelukkig dat ik
zo oud word, hoop hartgrondig
op mijn 80ste nog mijn ge-
dacht te kunnen zeggen... en al
zingend de hoge fa de lucht in
te zwieren!"

— Veel christenen lieten
zondagsmis vallen...

— Herman: „Ik ga nog iede-
re zondag naar de mis en ter
communie, maar wil toch een
bedenking kwijt: voor mij kan
een christelijk *mens* evengoed
socialist, communist, liberaal
of 'k-weet-niet-wat zijn. Een-
ieder die goed en eerlijk is en
zijn naaste helpt, komt in aan-
merking voor het *attribuut* van
christen mens..."

Over de aftakelende maatschappij

Bij iemand die een flink stuk van zijn leven wijdde aan de door armoede bekladde medemens, polsen we graag naar zijn mening over de aan zinloosheden bezatte wereld die almaar minder oog heeft voor waarden. Hoe in de huidige maatschappij het gezag meer en meer aftakelt en liefde en gezin op een minachtend schouderophalen worden onthaald...

Wat voor waarde heeft een jawoord vandaag nog?

— **Herman**: „Komende uit een andere tijd, hecht ik de grootste waarde aan het traditioneel huwelijk. Niettemin maakten we intussen kennis met de emancipatie van de vrouw, wat we alleen maar kunnen toejuichen... evenwel vaststellende dat de zelfstandiger geworden Eva veel minder verdraagt als het al eens scheefloopt. We werpen naar niemand de steen, hopende dat man en vrouw morgen wat meer water in de wijn zullen doen.”

— Kinderen, slachtoffer van de welstand?

— **Herman**: „We zien graag jonge mensen die er, begod, niets kunnen aandoen dat ze door de rush naar welstand van de ouders tot sleutelkinderen worden vermaledijd. Als pa en ma uit werken gaan, schiet er weinig tijd over ter bekommernis van hun gasten. Volgens mij valt dat op een dag wel weer in zijn goeie

plooi. De geschiedenis herhaalt zich immers steeds maar weer. Er is altijd een heropstanding.”

— **Jeannine**: „De vrouwen moeten weer thuisblijven, hé! Zekere dag zal de sociale welstand wel zichzelf straffen.”

— Hoe erg bekladt hooliganisme een voetbalfreak?

— **Herman**: „Zeggen dat ik nog matches van Club Brugge tegen Anderlecht meemaakte, toen op het terrein twee rijen stoelen stonden! Iets wat vandaag onvoorstelbaar is. Jarelang maakte ik als kantinehouder van KVO vergaderingen mee waarop politie en rijks-wacht aanwezig waren. Ik had soms wel de indruk dat het hooliganisme iets overroepen werd. Een mening die schrijnende tv-beelden natuurlijk tegenspreken. Wat ook, bij felle delicten zou heel zwaar moeten ingegrepen worden.”

— Het opdoeken van de militaire dienst...

— **Herman**: „Er was een tijd dat men zagezegd soldaat

Na drie jaar vrijen spraken Konterdams buurmeisje Jeannine Kyndt en Herman Crabeels mekaar op 12 juli 1958 het jawoord toe. Zij bij de Kroonwacht en hij bij de Chiro kenden mekaar van bij de jeugdverenigingen. Herman: „Het was een schoon meisje waarvoor ik diende te vechten. Maar ik volhardde.” Jeannine: „’t was geen misse jongen hé... die goed met de meisjes kon omgaan. Zelfs een beetje té goed!” Wat ook de twee zangers van koster Medard Vandeveldes kerkkoor getuigen van een niet te onderschatten productiviteit: Greta (42, 2 dochters), An (37, 3 dochters), Els (31, zwanger), Hilde (33, zoon en dochter), Geert (39, dochter en zoon).

moest zijn geweest, vooraleer man te zijn. Ik ben er nog altijd van overtuigd dat je in het leger heel wat kon leren. Ik heb in ieder geval veel opgestoken tijdens mijn militaire dienst. Pacifist zijnde, kan ik het opdoeken van de verplichte militaire dienst evenwel niet spijtig vinden...”

— Het gezag takelt voortdurend af...

— **Herman**: „Laten we het zo stellen dat autoriteit niet per se het alleenrecht was van het leger. Het gezin heeft inderdaad al evenzeer de plicht om tucht aan te kweken.”

— Het positieve dat je van het leger overhield?

— **Herman**: „Voor mijn legerdienst wist ik niet wat ik wel en niet kon en wie ik was.

Ik heb er, op aandringen van mijn oversten, les gegeven in de wegcode. Materie waarvan ik mij in zeven haasten meester maakte. Ik zei tegen de recruten over de wegcode niet veel meer te weten dan zij... maar dat ik hiertoe materiaal had en we er gezamenlijk wel zouden wijs uit raken. Vergeet niet dat ik toen nog maar 21 was.”

Sint-Vincentius helpt Schandalige rijkdom...

Van kindsbeen af bij alles betrokken, weet Herman Crabeels waarover hij spreekt als hij het heeft over remloze rijkdom en niet in te beelden armoede...

„Schandalig dat zoveel mensen zó rijk zijn, terwijl niet op te noemen sukkelaars stikken in de luizigste armoede. Eerlijk, ik zou me schamen te moeten zeggen dat ik (eventueel) 20 miljoen frank rijk ben. Belachelijk bedrag in de huidige tijd het vermelden niet meer waard is... als op de voetbalmarkt transfers van 4 miljard frank al geen uitzondering meer vormen. Al zouden die extravagaties voor mijn part mogen gestraft worden !”

— **Voorzitter Mariakerkse St.-Vincentius...**

— **Herman :** „Dat is een lekengemeenschap die de noodlijdenden van de parochie poogt te observeren om hen hierna, in de mate van het mogelijke, een helpende hand te bieden.”

— **Je bent ook paraat voor Poverello...**

— **Herman :** „Dat is een internationale beweging die in menige stad een huis heeft, waar iemand die geen eten heeft de voeten onder de tafel kan steken. In Oostende is Poverello gevestigd in de Aartshertoginnestraat, achterkant Paterskerk. Men betaalt 7 fr. voor de soep en 40 fr. voor de hoofdschotel. Ik ga er wekelijks een dag werken.”

— **Wat is er jouw taak ?**

— **Herman :** „Patatten schillen of groenten kuisen. Iedere dag zijn er andere bereidwilligen... alsook een andere kok !”

Herman Crabeels voetbalde ooit bij Hermes terwijl zonen Geert en Peter later bij ASO aansloten. Toen haalde rood-groen vader Herman binnen als jongeren-afgevaardigde. Tijdens de fusieperiode werd hij een tijdje secretaris om officiële stukken te tekenen. Van zodra de fusie ASO-VGO een feit was, werd Crabeels opnieuw jeugdsecretaris en zou hij 20 jaar verantwoordelijke zijn van een KVO-kantine... die in de loop der jaren tot drie verschillende ruimtes aangroeide. Hierboven zien we Herman Crabeels en vrouwtje Jeannine toen zij in juni 1998 voor de laatste keer de service van de KVO-kantine waarmaakten.